

FATALE TRACTIE

Eenakter

door

ARIS BREMER

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **FATALE TRACTIE** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **ARIS BREMER** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 1997 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **4** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Henrik Janssen - patiënt, ca 60 jaar

Koert Kalis - patiënt, ca 45 jaar

Suzy - verpleegkundige

Stem uit de intercom

DECOR:

Twee ziekenhuisbedden met daartussen een kastje met daarop telefoon, een stoel tussen de bedden een rail met gordijn.

PERSOONSBSCHRIJVING:

Janssen ligt al de tijd met één been in een tractie, het andere been is eerder geopereerd maar ligt roerloos, alleen zijn bovenlichaam kan hij goed bewegen. Kalis' situatie verandert per scene. De patiënten liggen met het voeteneind naar de zaal. Janssen ligt aan de kant van het raam de entree is aan de kant van Kalis' bed. Janssen ligt er al maanden, hij ondergaat een serie gecompliceerde operaties aan beide benen. Janssen kent iedereen en iedereen kent hem, hij praat graag en veel op een nadrukkelijke manier, gebruikt begrippen vaak verkeerd maar is beslist niet dom.

Kalis is opgenomen voor een heupoperatie, we volgen zijn week in het ziekenhuis van opname tot ontslag. Kalis ondergaat een en ander gelaten, maar de dominante aanwezigheid van de buurman breekt zijn formele houding af.

De overgangen tussen de korte scenes vragen maar geringe aanpassingen.

SCÉNE 1

Voor de operatie

Janssen doodt de tijd door met een verrekijker uit het raam te turen. Kalis, gekleed in operatiehemd, wacht op het transport naar de O.K. hij probeert zich op een cryptogram te concentreren, lange stilte.

Janssen: Als u vindt dat ik teveel praat moet u dat gewoon zeggen. (*Kalis knikt alleen, stilte*) Dan zegt u maar: hou je kop, oude man! (*Kalis grinnikt wat*) Dat moet u tegen me zeggen anders kakel ik gewoon door. Kijk, u moet het zo zien, meneer.... hoe was het ook weer?

Kalis: Kalis. Koert Kalis.

Janssen: Je zou het zo kunnen zeggen: mijn kop is zo'n beetje het enige wat nog wat redelijk funk-si-neert. En mijn armen. En mijn handen. (*gebaart*) Hiermee en met mijn grote mond heb ik het mijn hele leven al moeten doen. Onder de gordel is het bij mij altijd al een zootje geweest.

Kalis: Er wordt nu toch werk van gemaakt.

Janssen: Dokter zei: u bent een bi-zonder geval, maar ik weet een weg voor u. Maar het is een lange weg. Hebt u die pen gezien in mijn knie? (*Kalis knikt*) Die is vier weken geleden aangebracht. Toen heeft hij ook mijn pezen bij de voet afgesneden en daar hangen nou die gewichten aan.

Kalis: De tractie.

Janssen: De trac-tie! Dat is omdat mijn hele been straks een stuk langer wordt. Mijn andere been heb gelukkig al achter de rug. (*kijkt weer door de verrekijker*) Dat van u is daarbij vergeleken kattenpies. Ik heb al heel wat gewone heupen naast me gehad. Ze komen en ze gaan. Een enkel of knie er nog tussendoor. Zij gaan. Janssen blijft. Hoe heette u ook weer?

Kalis: Kalis.

Janssen: Daar komen de schilders, meneer Kalis.

Kalis: Schilders? Hier?

Janssen: Buiten aan de zijgevel. Ze hebben net koffiepauze genomen, weet u. Nu laten ze hun bak weer zakken. Dat ging omhoog heel wat sneller. Hoe laat is het?

Kalis: Vijf over half elf.

Janssen: Ziet u wel. Zijn ze al vijf minuten te laat. Deugt niets van de organisatie. Ik heb 'ns op een hek-trawler gevaren en daar ging het ook zo, de mannen trokken voor een bakkie binnen hun oliepak

helemaal uit, want die was vies van de vis, en als ze die ophadden, trokken ze dat pak weer aan. Ik zei tegen de kapitein.... Bent u altijd zo stil? Nee, ik bedoel u? Ziet u tegen de operatie op?

Kalis: Nou ja, een beetje wel, natuurlijk.

Janssen: U bent niet veel gewend, dat is het. Ik zei dus tegen die kapitein, breng die koffie naar de mannen op dek, dan kunnen ze hun pakken aanhouden. Daar had nog nooit iemand aan gedacht. Nog nooit.

Kalis: Tja....

Janssen: Ik heb kijk op die dingen. Ik zie alles. Hier ook. U krijgt een ruggeprik?

Kalis: Daar heb ik voor gekozen, ja.

Janssen: Zo, ze zijn er. Dat is de spiegeltrische afdeling waar ze voor hangen. Nu het potje verf. O nee, eerst de radio aan natuurlijk. Waarom een ruggeprik?

Kalis: Wat? O. Ik heb een gesprek gehad met de anesthesist.

Janssen: Ah. Die Pool.

Kalis: Nee. Geen Pool. Dit was een Aziaat, een Chinees, dacht ik.

Janssen: En daar heeft u een gesprek mee gehad. Met een Chinese Azi-aat. En hoe ging dat? Gebruikte u gebarentaal?

Kalis: Dat viel mee. Ik kreeg van hem een heel duidelijke voorlichting. Zo duidelijk dat ik deze keuze kon maken.

Janssen: Een ruggeprik.... u moet zelf weten. Ik onderga mijn operaties onder algehele narcose. Kijk, u moet het zo zien, als het verkeerd gaat tijdens de operatie en je bent onder algehele narcose, dan kunnen ze je nog terughalen. Met een ruggeprik echter...

Kalis: Met al uw operaties, maar ja, die zijn natuurlijk veel en veel zwaarder.

Janssen: Volgende week krijg ik de laatste. De zwaarste. Dokter heeft er de hele morgen voor uitgetrokken. Hoe lang duurt die van u?

Kalis: Een uurtje....

Janssen: 'n Uurtje maar. Tja. U heeft ook dokter van der Ham?

Kalis: Nee. Bening.

Janssen: Daar heb je het al. Dokter van der Ham gaat eigenlijk over dokter Bening. En over de andere orthopoten. (*lacht kort*) Hij doet de moeilijke gevallen, dokter van der Ham.

Kalis (*zucht*): En u bent een moeilijk geval.

Janssen (*kort en stotend een lage lach*): Reken maar. Reken maar dat ik een moeilijk geval ben. Als ik geopereerd word volgt een professor van het A-ma-ca-demisch Ziekenhuis te Amsterdam op een soort televisiescherm mijn operatie. Kan dokter van der Ham op elk gewenst moment met die professor overleggen. Snapt u? (*Kalis*

knikt) Hoe laat wordt u geholpen?

Kalis: Rond elf uur....

Janssen: En u krijgt een ruggeprik?

Kalis: Ja!

Janssen: Vorige maand lag er een heup naast me en die had er spijt van als haren op zijn hoofd. Van die ruggeprik. Die had alles gehoord. Kloppen, zagen, boren, het leek wel een verbouwing bij de burens, zei hij. Dat was ook maar een enkele heup. Bij mij konden ze bij de eerste operatie hier links niet eens een heup vinden! Dokter moest achter mijn bekken langs een stalen plaat fabriceren en dat zagen ze pas toen ik al helemaal open lag...

Kalis: Meneer Janssen. Nu even niet alstublieft!

Janssen (*na korte stilte*): Ik klets te veel. Daar heb je het al.

Kalis: Sorry.

Janssen: Ik zeg het tegen iedereen die naast me komt te liggen. Ik zeg, als ik teveel praat, zeg het.... bijvoorbeeld, voor u lag hier een officier van de Ko-nink-lijke landmacht, kijk, ik heb met de meeste mensen een goed contact, daar ben ik gewoon sterk in... maar die man... kijk, ik stel mezelf open, maar die man was zo... dat was iemand die een ander geen ruimte geeft, die over-heerst....

Kalis: Dominant?

Janssen: Dat is het woord. Do-mi-nant. Wat was die man dominant. Tegen hem ik op een gegeven moment gezegd: wat bent u dominant! Hij keek me aan, zoals u mij nou aankijkt, hij was officier, welke rang weet ik niet.. hij keek en zei er geeneen meer. Bent u al leeg?

Kalis: Leeg?

Janssen: De ontlasting. Bent u alles al kwijt?

Kalis: Ik heb mijn best gedaan, ik...

Janssen: Dan komen ze u zo scheren.

Kalis: Dat is al gebeurd.

Janssen: Dat van die ontlasting is belangrijk. Na de ruggeprik werken je sluitspieren niet meer en dan..... (*Suzy komt binnen om Kalis te halen*) ... en daar hebben we Suzy! Suzy is vorige week teruggekomen. Drie weken Griekenland. Lekker bruin is ze, vindt u niet? Ben je zo nu over je hele lichaam? En nu ga je er met mijn buurman vandoor! Heb je niet genoeg plezier gemaakt met de Griekse jongens. Of was je verloofde toch maar meegegaan? (*Kalis wordt weggereden. Janssen drukt op de knop*) Sterkte, meneer.... hoe was het ook weer?

Kalis: Kalis.... (*wordt weggereden*)

Stem: En, meneer Janssen, wat kunnen we voor u doen?

Janssen: De steek graag, Peter.

Stem: De steek. 'n Grote boodschap, meneer Janssen?

Janssen: Uit Darmstad, Peter! Boodschap uit Darmstad.

Stem: Die meneer Janssen. Ik zal iemand sturen.

Janssen: Bedankt, Peter.

Stem: Graag gedaan.

EINDE EERSTE SCÉNE

SCÉNE TWEE

Na de operatie

Tijdens de overgang naar en het begin van de 2e scene wordt Kalis op zijn bed binnengereden, het onderbeen van zijn geopereerde been ligt hoog in banden, hij is verbonden aan infuus en drains. Kalis is volledig bij kennis, maar hij heeft nog geen gevoel in zijn onderlichaam het gordijn tussen de twee bedden is dicht. Janssen kijkt met de verrekijker, legt hem neer, drukt op de knop.

Stem: Bent u dat meneer Janssen?

Janssen: Ja. Ik ben het, Peter. De- koopman is- los.

Stem: Wat zegt u, meneer Janssen?

Janssen: De koopman is los.

Stem: Mooi. Dan stuur ik iemand voor het transport.

Janssen: Bedankt. Maar laat die iemand een gasmasker opdoen. Ik heb hier zojuist alarmfase 3 uitgeroepen! (*lacht kort*)

Stem: Dat was het, meneer Janssen?

Janssen: Ja. O, wacht... Ben jij daar wel gelukkig, Peter?

Stem: Hoezo gelukkig?

Janssen: Als verpleegkundige ben je daar toch wel wat onder je niveau werkzaam, dacht ik zo.

Stem: Iedere gediplomeerde moet dit werk op zijn beurt doen. Meneer Janssen, ik stuur iemand.

Janssen: Dank u. (*tot Kalis*) Zo gaat het hier. Zetten ze verpleegkundigen op de cen-trale post! En hier op de afdeling lopen alleen maar leerlingen. Niet dat die Peter zo'n licht is, nee, beste jongen, maar geen i-ni-ti-tatief. En slordig, zo slordig! Er is hier veel mis, meneer Kalis.

Kalis: Ik ben hier nog maar kort.

Janssen: Neem het maar van mij aan. Als u uw bedrijf zo organiseerde was u zo failliet. Hoe voelt u zich nu?

Kalis: Heel gek, maar ik voel me eigenlijk best. Of liever, ik voel niets. Mijn onderlichaam is als bevroren. Maar mijn hoofd is helder..... twee uur geleden lag ik op de O.K. en nu denk ik erover weer te gaan puzzelen. Dat het al achter de rug is!

Janssen: Ik puzzel nooit, maar ja, u bent een ontwikkeld man. U heeft gestudeerd. (*drukt weer op de knop*) U heeft toch gestudeerd?

Kalis: Ach wat, niets bijzonders....

Stem: Ja, meneer Janssen?

Janssen: Zoals ik reeds meldde: de koopman is los.

Stem: Zoals ik al meldde: er komt iemand.

Janssen: Kijk, ik heb hier een meneer op de kamer, en die meneer is zojuist geopereerd. De goede man voelt zich al niet best en ligt nu al die tijd in mijn dampen te kreperen.

Stem: Er komt iemand.

Janssen: Dank u. *(tot Kalis)* Hij was hier laatst werkzaam op de afdeling, deze Peter. Moest een nieuw verband aanleggen op mijn wonde. Werd hij weggeroepen, iemand moest van de steek af, alsof dat dringender is dan mijn wonde. Komt hij tien minuten later terug, wil hij zo weer verder gaan. Vraag ik, moet je niet eerst je handen wassen, knul? Nee, er gaat hier weinig goed in dit ziekenhuis. En ik lig hier lang genoeg..... *(Suzy komt binnen)* ... lang genoeg om Suzy te kennen. Dag, Suzy, hoe was het feestje gisteravond? 'n Beetje teveel gedronken, zo te zien. dat tekent nogal sterk bij onze Suzy. *(het gordijn wordt helemaal dichtgeschoven)* Jij komt mij verlossen? De billetjes maar wat omhoog? Oei! Dat is pijnlijk.... ja, zo is het beter. Veel beter. Toch maar gezellig bij ons in de tent. *(Kalis kijkt nu onder zijn dek, gespannen gaat zijn hand op onderzoek over zijn onderlichaam)* Suzy, je moet straks toch even naar mijn buurman kijken. Meneer Kalis heeft zojuist een hele zware operatie ondergaan en is nog wat la-biel. Ik wil me nergens mee bemoeien en het is jouw schuld ook niet, maar die collega's van jou... ze hebben verzuimd om een zijschot op zijn bed te plaatsen!..... Terwijl ze hem toch een roesje gegeven hebben, over zijn ruggeprik heen, want hij heeft niets van de operatie vernomen... en Suzy, je weet het, over roesjes hoef ik jou niets uit te leggen.... *(Kalis zoekt om zich heen)* ... dan wil je wel eens wat misselijk worden, na een roesje. Dank je wel, Suzy. *(de gordijnen worden weggeschoven, Suzy verdwijnt met de steek)* Dat was Suzy. Suzy drinkt. En ze is hier niet de enige. Ik zou wel eens een huiszoeking willen doen in die zusterpost hier. Wat je hier 's nachts allemaal hoort.... wat doet u?

Kalis: Ik dacht dat ik hier net iets had....

Janssen: Zoekt u iets? Doet u wel voorzichtig.

Kalis: ... zo'n spuugbak.... ik dacht...

Janssen: Wacht! Hou het in! Ik bel. *(drukt op de knop)* Hallo! Hallo!

Kalis: Dat hoeft niet. Ik zoek.. ik wil... *(hem breekt het zweet uit)* Oh. Gadver... gadver....!

Janssen *(roept richting gang)*: Komen! Onmiddellijk komen!!

Stem: Is er nog niemand geweest, meneer Janssen?

Kalis buigt zich over naar links, kotst, verliest zijn bewustzijn en zakt langzaam met zijn hoofd naar beneden langs het bedrand weg, zijn

been in de banden komt rechtovereind te staan.

Janssen: Komen! Godverdomme, laat er iemand komen!! Zus- ter!!
Broeder!! Daar gaat meneer Kalis!! (*Suzy snelt toe en vangt Kalis net nog op*)

Stem: Meneer Janssen, waar bent u mee bezig? U bent wel lastig vandaag! Meneer Janssen!!

Janssen (*ziet dat alles goed komt*): Ik heb een blijde boodschap voor je, Peter. (*Suzy brengt de bewusteloze Kalis met moeite terug op het bed*)

Stem: Meneer Janssen gaat ons ziekenhuis verlaten?

Janssen: Nee, dat doet meneer Janssen niet.

Stem: Dat is dan jammer. Wat is dan die blijde boodschap van meneer Janssen?

Janssen: Peter! Ik heb zojuist iemand van de wisse dood gered! (*kijkt weer naar buiten*)

Stem: U krijgt een lintje, meneer Janssen.

Janssen: Dank u. (*tot de uitgeputte Kalis*) Had u maar niet zo eigenwijs moeten zijn. U met die befaamde ruggeprik.

EINDE TWEEDE SCÉNE

DERDE SCÉNE

De volgende dag

Tijdens de overgang naar de derde scene krijgt Kalis een schone pyjama aan, de drains zijn weg, het infuus blijft. Beide heren in bed. Kalis leest de krant, Janssen kijkt naar buiten.

Janssen: Zo, het is weer droog en de schilders laten zich weer zakken. Maar, ach, zie, de volgende bui dient zich al weer aan.

Kalis: Ja, ja.....

Janssen: Zouden ze misschien waterverf gebruiken?

Kalis: Misschien.....

Janssen: Dan spoelt de verf er gelijk weer af. Het zou echt iets voor dit ziekenhuis zijn. Wat verkeerd kan gaan, gaat verkeerd. Ze hebben bij u vandaag weer het zijschot van uw bed vergeten. Dat had toch fataal af kunnen lopen gisteren.

Kalis: Ik houd het nu zelf in de gaten.

Janssen: En heeft iemand zich verontschuldigd? Nee, hun naam is: Haas. Als ik er niet geweest was.....

Kalis (*verveeld*): Had ik op de grond gelegen.

Janssen: Hadden ze u weer open kunnen maken. Ik heb hier een keer op de in-ten-sieve ker-re gelegen in een trac-tie van heb-ik-jou-daar

....

Kalis: Wilt u een stuk krant?

Janssen: De krant? Ach nee, meneer, dat is toch allemaal maar narigheid. Waarom is alleen ellende maar nieuws voor de media. Waarom niet wat leuks gemeld?

Kalis: Omdat leuke dingen geen nieuws zijn.

Janssen: Maar dat is toch vreselijk.

Kalis: Nee, dat is hoopgevend.

Janssen: Dat moet u mij eens uitliggen.

Kalis: Als ellende gewoon was, waren leuke dingen nieuws. Stukje krant, meneer Janssen?

Janssen (*korte stilte*): Het leed ligt op straat, meneer. (*pakt verreijker*)
Neem mijn nicht.

Kalis: Goed. Ik neem uw nicht.

Janssen: Zij is wees. Zij heeft op jeugdige wijze haar ouders verloren. En nu, meneer, is zij al jaren verslaafd, aan de drugs! (zware g)

Kalis: Heeft u nog meer nichten?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto